

Onderzoek omwonenden zoutwinning

Groningen, januari 2020

Introductie

De zoutwinning en mijnbouw in het algemeen zijn op het moment actuele thema's in en rondom Veendam. Omwonenden hebben verschillende meningen over de zoutwinning. De directe dialoog aangaan kan hierdoor soms lastig zijn.

Deze situatie roept verschillende vragen op: Wat zijn de zorgen van omwonenden? Wat is de juiste manier van communicatie? En hoe zou een toekomstig schadeloket eruit moeten zien?

Voor u ligt een document waarin wij, Young Advisory Group (YAG), de uitkomsten van het project over de zorgen van omwonenden rondom de zoutwinning samenvatten. Door middel van interviews met omwonenden en een enquête verspreid in het invloedsgebied van de zoutwinning, proberen wij de drie bovenstaande vragen te beantwoorden.

Namens Young Advisory Group (www.yag.nl)

YOUNG ADVISORY GROUP

Morris Charts

Line Chart

Area Chart

Bar Chart

Donut Chart

Sparkline Charts

Line Chart

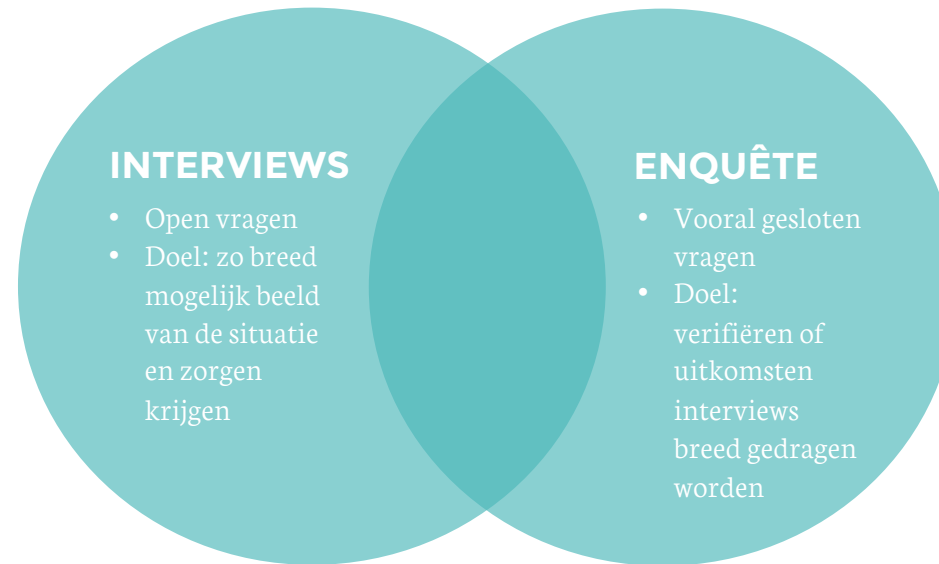

Easy Pie Charts

Onderzoeksopzet

Voor het omwonendenonderzoek zijn 13 interviews afgenomen, op basis waarvan een enquête is opgesteld.

OPZET ENQUÊTE EN INTERVIEWS

Voor het in kaart brengen van de zorgen van omwonenden zijn in fase 1 interviews afgenomen. Het doel van deze interviews was om een beeld te krijgen van alle zorgen en meningen die bewoners hadden omtrent de zoutwinning. Tijdens fase 2 is er een enquête opgesteld op basis van de uitkomsten van deze interviews. Het doel van deze vragen was om te verifiëren of de meningen en zorgen die tijdens de interviews naar voren kwamen ook collectief gedragen werden door omwonenden. Een deel van de vragen uit het interview, vooral de verkennende vragen komen daarom niet terug in de enquête, aangezien deze niet aansluiten bij het doel van de enquête. In de enquête is veel gebruik gemaakt van stellingvragen en vragen waarbij punten toegekend moeten worden. Deze vragen zijn gekoppeld aan vragen uit de interviews, waaraan ze een kwantitatieve component toevoegen.

De betrouwbaarheid van het onderzoek is 52% met een foutmarge van 8%.

BETROUWBAARHEID

De benodigde grootte van de steekproef hangt samen met de gewenste betrouwbaarheid. De volgende factoren zijn meegenomen in de bepaling van het aantal te benaderen adressen:

- *Populatiegrootte*: Het totaal aantal objecten in de populatie, in dit geval is dat ongeveer 3620 adressen.
- *Foutmarge*: Het percentage dat de ware reactie van de populatie kan verschillen t.o.v. de reactie van de steekproef. In dit geval is de foutmarge 8%.
- *Betrouwbaarheidsniveau*: De kans dat de steekproef nauwkeurig de opvattingen van de populatie reflecteert. In dit onderzoek is het betrouwbaarheidspercentage 52%.
- *Reactiepercentage*: Het deel van de benaderden dat reageert. In dit onderzoek was dat 9%.

STEEKPROEFGROOTTE

GROOTTE POPULATIE	BETROUW-BAARHEID	FOUT-MARGE	BENODIGDE STEEKPROEF
3620	80%	5%	157
3620	95%	5%	348

Met een geschat reactiepercentage tussen de 30 en 60 procent is besloten om de enquête naar 600 adressen te versturen. Hiermee was de verwachting dat betrouwbare conclusies getrokken konden worden. Uiteindelijk zijn er 570 kaartjes bezorgd, waarop 51 omwonenden een reactie hebben gegeven.

Het doel om statistisch representatieve uitkomsten te genereren is hiermee niet gehaald. Bevindingen in dit rapport kunnen niet generaliseerd worden naar het gehele invloedsgebied.

GROOTTE POPULATIE	STEEK-PROEF	BETROUW-BAARHEID	FOUT-MARGE
3620	51	52%	8%

Algemene bevindingen YAG

In de resultaten ziet YAG de thema's 'onduidelijkheid', 'schadeloket' en 'betrouwbaarheid' naar voren komen.

BEVINDINGEN ENQUÊTE/INTERVIEWS

- Op deze slide is per thema samengevat wat de belangrijkste bevindingen uit de enquête en de interviews zijn.
- Een andere belangrijke bevinding volgt uit de respons-rate (9%) en samenstelling van de respondenten. Van de 51 respondenten geeft 42% aan een schademelding te hebben gedaan. Dit kan gedaan zijn bij Nedmag, Centrum Veilig Wonen, NAM en de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen. In Muntendam is dit zelfs 78% (10 van de 13 respondenten). Dit lijkt aan te tonen dat het thema zoutwinning hoofdzakelijk speelt bij mensen die schade hebben ervaren, wat zich uit in de bereidheid om een enquête in te vullen.

ONDUIDELIJKHEID

Er is veel onduidelijkheid en onwetendheid bij respondenten over o.a. de rol van de overheid, de relatie tussen zoutwinning en aardbevingen, de vermeende geografische scheidingslijn van het schade mogen melden en de rol van het Waterschap. Dit draagt bij aan de voornamelijk negatieve associaties die respondenten hebben bij de zoutwinning.

SCHADELOKET

Bijna alle respondenten spreken zich uit voor het oprichten van een centraal schadeloket. In de interviews werd vaak de onafhankelijkheid van het loket benadrukt. Daarentegen werd in de enquête vooral de snelheid van het behandelproces en één centraal aanspreekpunt genoemd. Daarnaast geven mensen aan een snelle uitkering van hun schade te willen, ondanks dat Nedmag tot noch toe niets heeft uitgekeerd.

BETROUWBAARHEID

De meeste respondenten zeggen enige tot grote twijfels te hebben over de betrouwbaarheid van zowel Nedmag als de (lokale) overheid. De calamiteit in april 2018 lijkt een hardnekkige deuk in het imago van Nedmag te hebben veroorzaakt. Veiligheid is voor veel respondenten een zeer belangrijk thema. Zij vinden dat Nedmag meer moet onderbouwen dat de zoutwinning geen veiligheidsrisico vormt. Iets dat hier nauw bij aansluit is het gevoel dat speelt bij respondenten dat zij wel meedelen in de lasten maar niet in de lusten van de zoutwinning.

Uitkomsten omwonendenonderzoek

Respondenten staan negatief tegenover de zoutwinning op de huidige manier, een enkeling is positief.

MENING ZOUTWINNING

Een enkele respondent woont anders door de zoutwinning, de meeste mensen niet. Sommige mensen hebben (lichte) schade. Respondenten houden wel in de gaten of ze schade hebben/krijgen. Voor sommigen zijn gas- en zoutwinning één pot nat, voor anderen zijn er wel duidelijke verschillen, zowel in het winningsproces als in de gevolgen.

OVERHEID

Veel mensen geven aan geen idee te hebben of het toezicht vanuit de overheid voldoende is, anderen vinden het toezicht onvoldoende. Daarnaast zijn een aantal mensen wantrouwig jegens overheid en mijnbouwbedrijven door de gevolgen van de gaswinning.

POSITIEVE EFFECTEN

In de interviews noemen respondenten als positieve effecten werkgelegenheid, sponsoring en het winnen van een kwalitatief goed product. De sponsoring in de buurt is zichtbaar en wordt gewaardeerd, maar zorgt ook voor een achterdochtig gevoel: er gaat veel geld naar clubs e.d. maar mensen krijgen schade niet vergoed. Anderen ervaren helemaal geen positieve effecten van Nedmag in de regio.

In de interviews komen veel verschillende meningen naar voren. Een enkeling wil echt dat de zoutwinning stopt. Een aantal mensen zegt niet afdoende op de hoogte te zijn om een mening te kunnen uiten. De meeste geïnterviewden zijn negatief maar wel relativerend. Veel mensen zien wel de toegevoegde waarde van de zoutwinning, maar hebben bezwaren tegen de zoutwinning zoals deze nu is. Niemand is volledig voor de zoutwinning op de huidige manier. Respondenten associëren zoutwinning voornamelijk met bodemdaling, aardbeving, schade en onzekerheid. Geluidsoverlast werd een enkele keer benoemd.

Respondenten zijn het meest geïnteresseerd in opvallende gebeurtenissen en het schademeldproces.

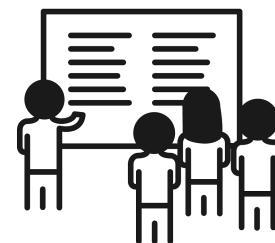

COMMUNICATIEKANALEN

Respondenten krijgen vooral via-via, uit de krant en via het internet informatie over de zoutwinning. Hierin zit nog verschil tussen leeftijdsgroepen. De meeste respondenten geven aan niet elke week informatie te willen ontvangen, maar wel regelmatig en vooral bij opvallende gebeurtenissen. Respondenten benoemden vaak het belang van een proactief communicatiebeleid vanuit Nedmag. De communicatie rondom de calamiteit in 2018 wordt als voorbeeld genoemd, die werd toen als erg proactief ervaren. De manier waarop de respondenten informatie willen ontvangen en de onderwerpen die hen interesseren verschillen nogal. Nedmag zou hierop kunnen inspelen door op verschillende kanalen/momenten omwonenden de kans te geven om de geprefereerde manier van communicatie aan te geven.

INFORMATIE ONDERWERPEN

Uit de interviews komt naar voren dat de respondenten het belangrijk vinden dat Nedmag 'informatie openbaar maakt'. Uit de enquête blijkt dat respondenten geïnteresseerd zijn in een breed scala aan onderwerpen. De meeste interesse is er voor informatie over opvallende gebeurtenissen, het proces van schade melden, de rol van de (lokale) overheid en mijnbouw in de regio. Voor de toepassing van het gewonnen zout is weinig interesse. Bij informatiebijeenkomsten zien de respondenten graag de aanwezigheid van onafhankelijke experts en de mogelijkheid tot het stellen van individuele vragen. Iets minder dan 20% van de respondenten geeft de voorkeur aan een grote, algemene presentatie. Daarnaast werd de mogelijkheid om met werknemers van Nedmag zelf te praten als belangrijk gezien. Verder komt uit de enquête en de interviews naar voren dat respondenten de informatie die Nedmag verschaft niet volledig vertrouwen.

Respondenten ervaren onduidelijkheid tijdens het melden van schade en zijn niet tevreden over de beoordeling.

ERVARING SCHADE MELDEN

De geïnterviewden geven aan dat het melden van schade erg onduidelijk was. De respondenten van de enquête vonden het wel duidelijk waar ze schade konden melden, maar onduidelijk waar ze terecht konden voor vervolgstappen en bij wie ze terecht konden voor vragen. Over het algemeen is de inspectie door het bouwkundig inspectiebureau als prettig ervaren. Echter trekken een aantal geïnterviewden wel de onafhankelijkheid en betrouwbaarheid van de beoordeling van de schade in twijfel. Daarnaast benoemden de respondenten dat het beoordelen van de schade door Nedmag te lang duurde.

OVERKOEPELEND SCHADELOKET

Tijdens de interviews komt naar voren dat de meeste respondenten een centraal schadeloket een goed idee vinden. Als aandachtspunten werden genoemd: snelheid van afhandelen, de onafhankelijke beoordeling van de schade en één aanspreekpunt. Verder komt uit de enquête naar voren dat het gewenst is om de procesvoortgang te kunnen volgen en dat het overkoepelend loket een fysiek bereikbaar kantoor moet hebben.